

1.4.4 GRØNLANDSSEL

Tore Haug

tore.haug@imr.no

► Status og råd

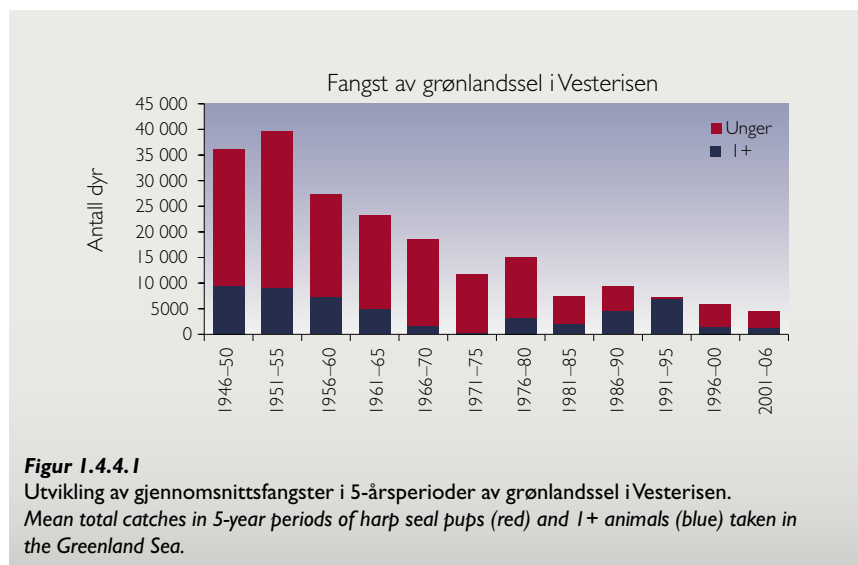
Basert på tellinger foretatt i 1998–2003 ble det beregnet at østisbestanden av grønlandssel hadde en årlig produksjon av unger på rundt 360 000 dyr. Dette innebærer en totalbestand på godt og vel 2 millioner dyr som er ett år og eldre. Nyere tellinger, foretatt i perioden 2004–2007, kan imidlertid tyde på at det nå fødes færre unger enn tidligere pga. redusert isdekke i kasteområdene i Kvitsjøen. I Vesterisen ligger grønlandsselens årlige ungeproduksjon på ca. 106 000 individer, noe som tilsvarer en totalbestand på 618 000 ett år gamle og eldre dyr.

ICES' forvaltningsråd innebærer fangst på et nivå som med stor sannsynlighet vil stabilisere bestanden over en tiårsperiode. Konklusjonen fra Den blandete norsk-russiske fiskerikommisjon for sesongen 2008 følger rådet fra ICES for grønlandssel i Vesterisen, mens kvotene i Østisen er satt lavere enn anbefalingene på grunn av usikkerheten rundt ungeproduksjonen.

I 2000 sa Russland fra seg sine mangeårige kvoter i Vesterisen. Disse kvotene har derfor i sin helhet vært forbeholdt norske fangere fra og med 2001. For fangsten i Østisen ble det i 2007 oppnådd enighet i Fiskerikommisjonen om at Norge kunne ta ut 10 000 grønlandssel av den totale kvoten for 2008.

Fangsten

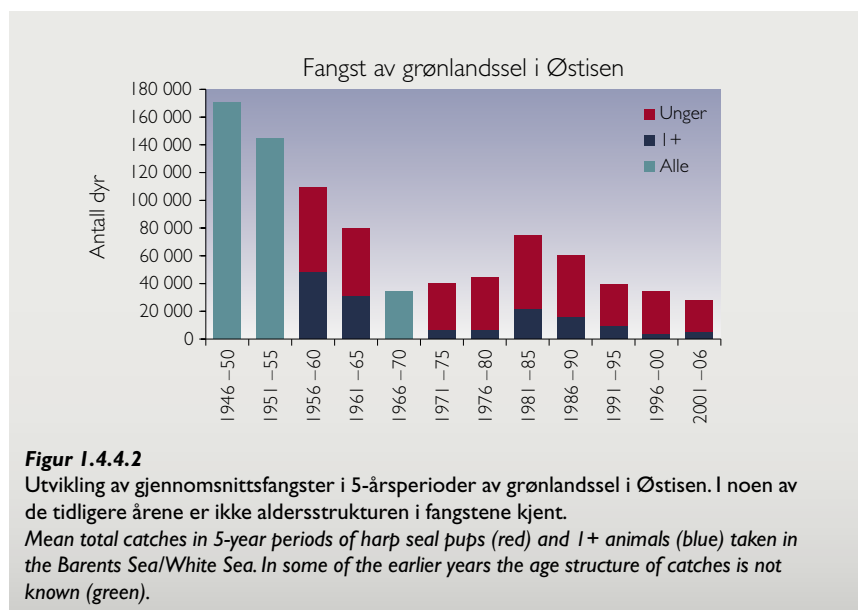
Den kommersielle fangsten av grønlandssel drives i dag på to felt: I Vesterisen (Grønlandshavet ved Jan Mayen) og i Østisen (den sørøstlige delen av Barentshavet/Kvitsjøen). Det er kun norske og russiske selfangere som har drevet fangst på disse feltene i moderne tid. Kvotefastsettelsen for fangsten i 2007 fulgte rådgivningen fra ICES. Fire norske fangstskuter deltok i Vesterisen og én i Østisen.

Figur 1.4.4.1

Utvikling av gjennomsnittsfangster i 5-årsperioder av grønlandssel i Vesterisen.

Mean total catches in 5-year periods of harp seal pups (red) and 1+ animals (blue) taken in the Greenland Sea.

Figur 1.4.4.2

Utvikling av gjennomsnittsfangster i 5-årsperioder av grønlandssel i Østisen. I noen av de tidligere årene er ikke aldersstrukturen i fangstene kjent.

Mean total catches in 5-year periods of harp seal pups (red) and 1+ animals (blue) taken in the Barents Sea/White Sea. In some of the earlier years the age structure of catches is not known (green).

Fangstuttaket for grønlandssel for årene 1946–2006 er gitt i figurene 1.4.4.1 (Vesterisen) og 1.4.4.2 (Østisen og Kvitsjøen). Sistnevnte område er russernes felt, der fangsten drives med helikopter og båt. Det totale fangstnivået har i de seinere årene ligget under anbefalt kvote. I 2007 ble

bare 15 % av den anbefalte kvoten tatt i Vesterisen, mens tilsvarende tall i Østisen var 11 %.

Norsk-russisk forskningsprogram

Grønlandsselene spiser både krepssdyr og fisk. Det er beregnet at østisbestanden,

Foto Michael Poltermann

Grønlandssel

Pagophilus groenlandicus

Andre norske navn: Sel og russekobbe, dessuten ulike navn på aldersstadier: kvitunge (diende), svartunge (avvendt årsunge), brunsel (umoden ungsel), gammelhund (moden sel).

Familie: Ekte seler (Phocidae)

Maks størrelse: Om lag 200 kg og 1,9 meter

Levetid: Kan bli over 30 år

Leveområde: Nord-Atlanteren

Kastetidspunkt: Mars

Føde: Fisk og krepsdyr

Nøkkeltall:

KVOTE 2007: 31 200 1+ dyr i Vesterisen; 78 200 1+ dyr i Østisen

NORSKE KVOTER 2007: Hele kvoten i

Vesterisen; 15 000 1+ dyr i Østisen
 FANGST 2007: 1 640 1+ dyr og 6 188 unger i Vesterisen; 6 111 1+ dyr (5 911 til Norge) og 5 518 unger (242 til Norge) i Østisen.

FANGSTVERDI: Fangsten er for tiden ulønnsom. Fangstverdi utgjør 20–30 % av førstehånds inntektsgrunnlag, resten finansieres ved statlige tilskudd.

Harp Seal

The Northeast Atlantic stocks of harp seals are commercially exploited by Norway and Russia. The stocks are assessed every second year by the Joint ICES/NAFO Working Group on Harp and Hooded Seals. The assessments are based on modelling, which provides ICES with sufficient information to give advice on both status and catch potential for the

Pup production	Size of 1+ population	Recommended catch (1+ animals)
106 000 (71 000–141 000)	GREENLAND SEA 618 000 (425 000–845 000)	31 200*
361 000 (299 000–423 000)	BARENTS SEA/WHITE SEA 2 065 000 (1 497 000–2 663 000)	78 200*

*Recommended sustainable catch can be taken as 1+ animals or as an equivalent number of pups. If both 1+ animals and pups are taken, one 1+ animal should be balanced by 2 pups for Greenland Sea harp seals, and 2.5 pups for Barents Sea/White Sea harp seals.

Grønlandsselen lever i de arktiske delene av Nord-Atlanteren, først og fremst knyttet til områder hvor det finnes drivis, men deler av året kan man også støte på dyrene i åpent farvann. Grønlandsselene deles inn i tre ulike bestander. Disse har atskilte kaste- og hårfellingsområder (kaste = føde) på drivis ved Newfoundland, Canada (nordvestatlanterbestanden), i Grønlandshavet mellom Jan Mayen og Grønland (vesterisbestanden) og i Kvitsjøen og det sørøstlige Barentshavet (østisbestanden). Utenom kaste- og hårfellingsperioden i mars–mai gjennomfører grønlandsselene betydelige vandringer etter føde. Vesterisbestanden bruker områdene rundt Svalbard og de nordlige delene av Barentshavet som beiteområder i juli–desember, ellers holder disse dyrene seg i Grønlandshavet og Danmarkstredet. Østisbestanden drar normalt på beitevandring om våren og tidlig på sommeren (mai–juni), slik at dyrene om sommeren og høsten forekommer sammen med vesteris-selene både i åpne farvann og langs driviskanten

umiddelbart etter hårfellingsperioden om våren. Merkenes gir fortløpende informasjon om posisjon og dykkdyp og vil fortelle oss hvordan dyrene beveger seg i rom og tid gjennom sommer, høst og vinter i Barentshavet. I forsøksperioden skal det også innhentes informasjon om selenes reelle mattilbud og -valg der de befinner seg. Merkenes limes på selenes pels og faller derfor av ved hårfelling.

Resultater fra en slik økologisk forskningsinnsats på grønlandssel vil være viktig for det norsk-russiske arbeidet med økosystembasert forvaltning av ressursene i Barentshavet.

The inputs to the model are pup production estimates, life history parameters and catch statistics. The status for the stocks in 2005 (with 95% confidence intervals in parentheses) and identified sustainable catches for 2006 and following years were (1+ animals = one year old and older animals):

ved Svalbard og i resten av det nordlige Barentshavet. I november trekker østis-selene sørøver igjen, og fra desember til mai finner man dem som regel i de sørøstlige delene av utbredelsesområdet.

Grønlandsselene blir vanligvis kjønnsmodne i 4–8-årsalderen, men det er observert variasjoner som antakelig kan knyttes til endringer i bestandsstørrelsen og økosystemets bæreevne. For bestanden i Østisen er det påvist en tydelig økning i alder ved kjønnsmodning fra 5,4 år i 1962–1972 til 8,2 år i perioden 1988–1993. Disse endringene skjedde parallelt med en antatt økt bestandsstørrelse som følge av strenge reguleringsiltak fra 1965. I tillegg er det rimelig å anta at til dels store endringer i økosystemet i Barentshavet, med markant reduksjon i tilgjengelighet av byttedyr, kan ha bidratt til endringene. Tilsvarende undersøkelser i Vestisen indikerer ingen tilsvarende endringer. Alder ved kjønnsmodning der har vært 5,6 år i hele perioden.